

YTTRANDE

Datum
2021-08-30

Dnr
5.1.6-302-2021

1(2)

ku.remissvar@regeringskansliet.se
cc. KU.KL@regeringskansliet.se

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Naturhistoriska riksmuseets yttrande över betänkande: Immunitet för utställningsföremål (SOU 2021:28).

Naturhistoriska riksmuseet (NRM) avger här sitt yttrande över remiss av SOU 2021:28 Immunitet för utställningsföremål.

Sammanfattande synpunkter

Naturhistoriska riksmuseet anser att den föreslagna lagstiftningen generellt är gynnsam för svenska museers utställningsverksamhet, men då kanske mest betydelsefull för konst- och etnografiska museer. Naturhistoriska riksmuseets utställningsverksamhet är i huvudsak uppbyggd kring utställningar där föremål från museets samlingar ställs ut. Museet visar dock även olika typer av tillfälliga utställningar, vilka både kan vara inhyrda eller egenproducerade. Inlån av värdefulla föremål till dessa utställningar kan vara aktuellt, exempelvis värdefulla fossil, geologisk material som meteoriter eller ädelstenar, botaniskt material eller zoologiskt material som dinosaurieskelett, monterade djur, infrys material eller annat naturhistoriskt material. Det skulle även kunna vara aktuellt med inlån av konstnärligt material, med anknytning till museets ämnesområden.

Naturhistoriska riksmuseet gör bedömningen att inlån av naturhistoriskt material för utställningsändamål, skulle underlättas av föreslagen lagstiftning kring immunitet.

Museet noterar det krav som ställs i 4 § punkten 3 om att det av en ansökan ska framgå utlånarens rätt att, genom att låna ut ett föremål till den aktuella utställningsarrangören, förfoga över utställningsföremålet. Det ska såvitt kan förstås inte ställas ett generellt krav på att utlånaren också är föremålets ägare. I stället är det tillräckligt att det av ansökan framgår att utlånaren har rätt att förfoga över det aktuella föremålet genom att låna ut det för att ställas ut.

I betänkandet understryks att skulle det finnas oklarheter kring ägarförhållandena eller andra rättsliga förhållanden med avseende på föremålet kan det ofta utgöra hinder mot att bevilja en ansökan. Av 5 § femte punkten framgår att ett beslut om immunitet inte får meddelas om det finns skäl att anta att utlånaren inte har rätt att genom utlåningen förfoga över utställningsföremålet. Det är sökanden (utställningsarrangören) som ska redovisa med vilken rätt som utlånaren lånar ut föremålet.

Naturhistoriska riksmuseet

Vid oklara ägandeförhållanden och förfoganderätt gällande föremål vid inlån till museet, kan det finnas risk för att det här kravet kommer medföra vissa praktiska problem för den som ansöker om immunitet. Vilka krav kommer ställas på en sådan redovisning och hur detaljerad och långtgående ska den kontroll som ansökaren är skyldig att göra vara? I betänkandet framhålls att om det vid en sådan kontroll framkommer uppgifter som kan utgöra skäl att anta att utlånaren saknar rätt att genom utlåningen förfoga över föremålet, vilket inkluderar att föremålet åtkommits genom brottslig eller annan otillbörlig handling, ska någon ansökan givetvis inte ges in.

Naturhistoriska riksmuseet föreslår därför att prövningsmyndigheten ges i uppdrag att precisera vilka uppgifter en sådan redovisning närmare ska innehålla genom verkställighetsföreskrifter. Museet vill även understryka vikten av att handläggningstiden av dessa ärenden behöver vara rimlig så att en utdragen beslutsprocess inte blir ett hinder i internationella samarbeten kring lån av föremål.

Ställningstagande

Naturhistoriska riksmuseet tillstyrker remissförslaget om införandet av en immunitet för inlånade utställningsobjekt. Museet anser att Riksantikvarieämbetet är en lämplig myndighet för att pröva ansökningar om immunitet. Vidare föreslås Riksantikvarieämbetet ges i uppdrag att precisera vilka uppgifter en redovisning i ansökan om inlån av utställningsobjekt ska innehålla för att det ska framgå att utlånaren har rätt att förfoga över det aktuella föremålet.

Beslut i detta ärende har fattats av t.f. överintendent Pär Rådling. Föredragande har varit enhetschef Bengt Staf, och i beredningen har även avdelningschef Lisa Månsson, förvaltningsjurist Charlotta Hedefalk och projektledare för utställningar Claes Enger deltagit.

Pär Rådling
T.f. överintendent

Bengt Staf
Enhetschef Utbudsenheten